

Študijski programi oziroma smeri
Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani

PRIMERJALNA KNJIŽEVNOST IN LITERARNA TEORIJA

Oddelek za
primerjalno
književnost in
literarno teorijo

UNIVERZA
V LJUBLJANI

FF

Filozofska
fakulteta

Podatki o programu

Naziv: prvostopenjski študijski program
Primerjalna književnost in literarna teorija

Trajanje: 3 leta

Točke: 180 kreditnih točk po ECTS

Študijski program ima naslednji smeri:

- **enopredmetna smer,**
- **dvopredmetna smer.**

Pri dvopredmetni smeri je nujna povezava z drugim dvopredmetnim študijskim programom oziroma dvopredmetno smerjo.

Opis programa

Prvostopenjski študijski program Primerjalna književnost in literarna teorija posreduje študentom in študentkam znanja z najširšega področja literarne vede ter jih vpeljuje v osnove komparativistike, literarne zgodovine in literarne teorije. Posebno pozornost namenja razmerju literature z drugimi umetnostmi, pa tudi problematiki slovenske literature na ozadju evropske oziroma svetovne literature. Eno od osrednjih težišč študija je prav preučevanje literature onstran meja posameznega jezika in kulture. Ob tem pa program spodbuja študirajoče k premisleku o pomenu književnosti, ustvarjalnosti in pisanja v sodobnem, globalnem in digitaliziranem svetu.

Na področju primerjalne književnosti se študirajoči seznanijo z literaturo kot nacionalnim in nadnacionalnim pojavom. Ob spoznavanju posameznih nacionalnih književnosti je v ospredju primerjalne književnosti njihova primerjava, imagološka in tematološka analiza. Oddelek ima zato vzpostavljene stalne raziskovalne stike in izmenjave s sorodnimi oddelki v številnih evropskih državah ter tudi v ZDA in na Kitajskem. Študenti in študentke spoznajo razvoj literarnih vrst in zvrsti, od romana do kratke zgodbe, tragedije, modernega in vojnega romana, soneta, elegije, balade in drugih literarnih oblik. Obenem se skozi najsodobnejšo obravnavo razmerja med literaturo in etiko spoznajo s pomenom literature v odnosu do družbe, posameznika in narave.

Na področju literarne teorije se študirajoči ukvarjajo z aktualnimi vprašanji teorije literarnih vrst, form, tehnik, postopkov in konceptov: lirika/epika/dramatika, teorija pripovedovalca, teorija lirike, verzologija, naratologija, teorija žanrov. Študentke in študenti razpravljajo o vprašanih, povezanih z načinom obstoja literature in še posebej literarne fikcije, načinih delovanja in učinkovanja literature, pomenu medijev za literaturo ter njeni etični funkciji. Pri tem uporabljajo sodobne literarnovedne metode in pristope, od metode natančnega branja, semiotike, hermenevtike, dekonstrukcije do feminizma in nevrokognitivnih pristopov k literaturi. Pri vajah v prvem in drugem letniku pa se ne spoznajo le z vsemi najpomembnejšimi orodji, s katerimi analiziramo literaturo (in deloma kulturo kot tako), ampak se izmojstrijo v njihovi praktični rabi.

Na področju literarne zgodovine študijski program obsega spoznavanje svetovne književnosti, zgodovine klasičnih in sodobnih literarnih vrst (roman, tragedija) ter zgodovinskih smeri (renesančna in baročna književnost, realizem in naturalizem, avantgarde, modernizem in postmodernizem). Oddelek za primerjalno književnost in literarno teorijo goji primerjalno-zgodovinski pristop k literaturi, s katerim se študentke in študenti spoznajo ob premisleku vzporednic med Biblijo in evropsko književnostjo, svetovno in slovensko dramatiko ter med literaturami z vsega sveta in v številnih jezikih. Študenti in študentke se spoznajo s postopkoma duhovnozgodovinske analize in hermenevtične interpretacije, ki sta temeljna postopka literarne in kulturne kritike.

Prvostopenjski študijski program Primerjalna književnost in literarna teorija (enopredmetna in dvopredmetna smer) pripravlja študirajoče, da ustvarjajo in razvijajo globalno in digitalizirano družbo in kulturo, in sicer skozi raziskovanje zgodovine in teorije književnosti ter skozi primerjalno perspektivo v odnosu do drugih znanosti (jezikoslovje in jeziki, zgodovina, sociologija, filozofija, naravoslovne znanosti, medicina idr.) in kulturnih področij (religija, film, glasba, vizualne umetnosti itn.). Program je zasnovan tako, da študirajočim omogoča samostojno in svobodno sledenje lastnim interesom ob podpori predanega pedagoškega in strokovnega kadra. Tako lahko glede na izbrano smer (enopredmetna ali dvopredmetna) sooblikujejo študijski program v skladu z lastnim zanimanjem znotraj literarne vede ali v skladu z možnostmi povezovanja z drugim dvopredmetnim programom.

Predmetnik – enopredmetna smer

	predavanja	vaje	seminar	skupaj	kreditne točke
1. letnik					
1. Uvod v primerjalno književnost E	60			60	6
2. Predmetni sklop: Primerjalna književnost ¹	30		30	60	4
3. Predmetni sklop: Literarna teorija ¹	30		30	60	4
4. Uvod v literarno teorijo E	60			60	6
5. Slovenska književnost	60			60	6
6. Slovenski jezik	30		30	60	6
7. Nemški jezik 1		120		120	6
8. Uvod v študij književnosti – vaje		60		60	4
9. Predmetni sklop: Zgodovina svetovne književnosti ¹	60			60	6
10. Nacionalne književnosti – vaje		60		60	6
11. Zunanji izbirni predmeti	60			60	6
2. letnik					
12. Predmetni sklop: Primerjalna književnost ²	60			60	6
13. Ruska klasična literatura – obdobje realizma	30			30	3
14. Primerjalna književnost 2 – vaje I		60		60	4
15. Sodobni slovenski roman	30		30	60	6
16. Nemški jezik 2		120		120	6
17. Strokovni izbirni predmet: Izbirni seminar ⁵			120	120	10
18. Strokovni izbirni predmet: Primerjalna književnost ²	60			60	6
19. Predmetni sklop: Zgodovina svetovne književnosti ¹	60			60	6
20. Predmetni sklop: Slovanske književnosti ⁷	30			30	3
21. Zunanji izbirni predmeti	60			60	7
22. Predmetni sklop: Lektorat slovenskega jezika		60		60	3

3. letnik

23. Predmetni sklop: Primerjalna književnost 2 ⁴	60	60	6	
24. Predmetni sklop: Zgodovina svetovne književnosti 2 E ⁸	60	60	6	
25. Primerjalna književnost 2 – vaje II	60	60	4	
26. Strokovni izbirni predmet: Izbirni seminar ⁵	120	120	10	
27. Strokovni izbirni predmet: Primerjalna književnost 2 ⁶	60	60	6	
28. Književnost antične Grčije	30	30	3	
29. Zunanji izbirni predmeti	90	60	150	13
30. Diplomsko delo E			12	

1 OBVEZNI PREDMETI – Predmetni sklop: Primerjalna književnost 1

(oddelek za vsako študijsko leto iz predmetnega sklopa določi en predmet, ki se bo izvajal v tekočem študijskem letu)

Ime predmeta
1. Ep in tragedija
2. Tragedija in tragično
3. Imagologija
4. Zgodovina avantgard
5. Literarna retorika
6. Zgodovina kratke proze

2 OBVEZNI PREDMETI – Predmetni sklop: Literarna teorija 1

(oddelek za vsako študijsko leto iz predmetnega sklopa določi en predmet, ki se bo izvajal v tekočem študijskem letu)

Ime predmeta
1. Primerjalna verzologija
2. Naratologija
3. Teorija drame
4. Izbrana poglavja iz literarne teorije

3 OBVEZNI PREDMETI – Predmetni sklop:

Zgodovina svetovne književnosti 1

(oddelek za vsako študijsko leto iz predmetnega sklopa določi en predmet, ki se bo izvajal v tekočem študijskem letu)

Ime predmeta
1. Pregled svetovne književnosti
2. Zgodovina romana
3. Razvoj moderne proze
4. Zgodovina evropske drame
5. Novoveška poezija
6. Uvod v antično in srednjeveško književnost
7. Zgodovine in literatura

4 OBVEZNI PREDMETI – Predmetni sklop: Primerjalna književnost 2

(oddelek za vsako študijsko leto iz predmetnega sklopa določi en predmet, ki se bo izvajal v tekočem študijskem letu)

Ime predmeta
1. Estetika od antike do romantike
2. Romantična estetika
3. Moderna estetika
4. Zgodovina literarne vede
5. Pesniški modernizem in postmodernizem
6. Slovenski roman v kontekstu
7. Literarna in filmska zgodba
8. Antični mit in evropska literatura
9. Literatura in etika
10. Literatura in vojna
11. Literatura in likovna umetnost

5 STROKOVNI IZBIRNI PREDMETI – Predmetni sklop: Izbirni seminar

(oddelek za vsako študijsko leto iz predmetnega sklopa določi pet predmetov, ki se bodo izvajali v tekočem študijskem letu)

Ime predmeta
1. Izbirni seminar: Zgodovina zahodnega pesništva
2. Izbirni seminar: Svetovni roman
3. Izbirni seminar: Literarna retorika in tematologija
4. Izbirni seminar: Literarna kritika
5. Izbirni seminar: Moderna in modernizem v zgodovini literature
6. Izbirni seminar: Dramatika

6 STROKOVNI IZBIRNI PREDMETI – Predmetni sklop: Primerjalna književnost 2

(oddelek za vsako študijsko leto iz predmetnega sklopa določi dva predmeta, ki se bosta izvajala v tekočem študijskem letu)

Ime predmeta
1. Estetika od antike do romantike
2. Romantična estetika
3. Moderna estetika
4. Zgodovina literarne vede
5. Pesniški modernizem in postmodernizem
6. Slovenski roman v kontekstu
7. Literarna in filmska zgodba
8. Antični mit in evropska literatura
9. Literatura in etika
10. Literatura in vojna
11. Literatura in likovna umetnost

7 STROKOVNI IZBIRNI PREDMETI – Predmetni sklop:

Slovenska književnost

(oddelek za vsako študijsko leto iz predmetnega sklopa določi dva predmeta, ki se bosta izvajala v tekočem študijskem letu)

Ime predmeta

1. Poljska književnost do modernizma II
2. Poljska književnost od modernizma do postmodernizma II
3. Ruska književnost – obdobje klasicizma in romantizma

8 OBVEZNI PREDMETI – Zgodovina svetovne književnosti 2

(oddelek za vsako študijsko leto iz predmetnega sklopa določi en predmet, ki se bo izvajal v tekočem študijskem letu)

Ime predmeta

1. Novejša slovenska drama
2. Klasicistična drama
3. Postmodernizem
4. Realizem in naturalizem
5. Evropska literarna klasika

Predmetnik – dvopredmetna smer

	predavanja	vaje	seminar	skupaj	kreditne točke
1. letnik					
1. Uvod v primerjalno književnost D	60			60	4
2. Predmetni sklop: Primerjalna književnost 1 ¹	30		30	60	4
3. Predmetni sklop: Literarna teorija 1 ²	30		30	60	4
4. Uvod v literarno teorijo D	60			60	4
5. Uvod v študij književnosti – vaje		60		60	4
6. Predmetni sklop: Zgodovina svetovne književnosti 1 ³	60			60	6
7. Zunanji izbirni predmeti	60		30	90	4
2. letnik					
8. Predmetni sklop: Primerjalna književnost 2 ⁴	60			60	6
9. Primerjalna književnost 2 – vaje I		60		60	4
10. Strokovni izbirni predmet: Izbirni seminar ⁵			60	60	5
11. Strokovni izbirni predmet: Primerjalna književnost 2 ⁶	60			60	6
12. Predmetni sklop: Zgodovina svetovne književnosti 1 ³	60			60	6
13. Zunanji izbirni predmeti			30	30	3
3. letnik					
14. Predmetni sklop: Primerjalna književnost 2 ⁴	60			60	6
15. Predmetni sklop: Zgodovina svetovne književnosti 2 D	60			60	3
16. Primerjalna književnost 2 – vaje II		60		60	4
17. Strokovni izbirni predmet: Izbirni seminar ⁵			60	60	5
18. Strokovni izbirni predmet: Primerjalna književnost 2 ⁶	60			60	6
19. Diplomsko delo D					6

Vsebinska predstavitev izbranih predmetov

Uvod v študij književnosti – vaje

Vaje obravnavajo temeljne pojme primerjalne književnosti in literarne teorije, in sicer skozi njihovo praktično uporabo ter delo z literarnimi in teoretskimi besedili.

Pregled svetovne književnosti

Predavanja podajajo sintetičen pregled od starih neevropskih književnosti, antične književnosti do modernih smeri 20. stoletja in post-postmodernističnih usmeritev. Ta pregled dopolnjujeje s pregledom sodobnih zunajevropskih književnosti, s poudarkom na specifikih tako imenovane postkolonialne literature.

Primerjalna verzologija

Predavanja seznanjajo s temeljnimi principi verzifikacije, z osnovnimi pesniškimi postopki in pojmi ter z verznimi, kitičnimi in pesemskimi oblikami v različnih jezikih in nacionalnih književnostih od antike do post-modernizma. Poleg raznovrstnih pesniških oblik v vezani besedi sta pozornosti deležna tudi prosti verz in pesem v prozi.

Antični mit in evropska literatura

Predavanja obravnavajo antične mite v evropski literaturi kot »velike zgodbe« evropske kulture. Osrednji del predavanj je namenjen upodobitvam poglavitnih mitov v antični ter srednjeveški in novoveški evropski literaturi. Ob izbranih mitskih likih so podani tudi številni zgledi iz slovenske literature in drugih umetnosti.

Pesniški modernizem in postmodernizem

Predmet se ukvarja s tradicionalno in moderno poezijo. Sledi začetkom moderne poezije na Slovenskem, razvoju vse do druge polovice 20. stoletja in se sklene v vpogledom v aktualno pesniško produkcijo in s kritičnoanalitično obravnavo različnih interpretativnih modelov in teoretsko-filozofskih razlag (post)modernističnega pesništva.

Literatura in etika

Glavnina predavanj je posvečena sodobnim tematizacijam etičnega v literaturi pri osrednjih teoretikih etične literarne vede, pozornosti pa so deležne tudi filozofske etike, ki so najmočnejše oblikovale te teorije. Različne teoretične rešitve so ponazorjene ob konkretnih literarnih primerih.

Realizem in naturalizem

Teorije in periodizacije realizma in naturalizma. Vrste evropskega realizma. Pregled glavnih evropskih predstavnikov. Temeljne oblike in zvrsti tega obdobja. Primerjalna analiza motivov in tem. Recepcija evropskega realizma in naturalizma pri Slovencih. Posebnosti slovenskega realizma. Analiza izbranih literarnih besedil.

Uvod v primerjalno književnost

Predmet obravnava pojem in raziskovalno področje primerjalne književnosti, njene posamezne discipline in izrazje oz. pojmovni aparat. Poleg tega predstavi teorije vodilnih tujih in slovenskih komparativistov ter na kratko seznaniti z novejšimi premiki na področju komparativistike.

Zgodovina avantgard

Predmet obsega pregled avantgardistične ustvarjalnosti od italijanskega futurizma prek DADA, nemškega ekspresionizma, ruske avantgarde (futurizem, produktivizem, konstruktivizem, proletkult), do zenitizma in nadrealizma ter njihove vplive na slovensko avantgardo, kjer bo posebej izpostavljen Kosovelov konstruktivizem.

Zgodovina romana

Pregled razvoja romana od njegovih začetkov v antiki. Predmet obravnava osrednje antične, srednjeveške, renesančne, baročne in klasicistične, razsvetljenske, romantične, realistične in naturalistične, modernistične in eksistencialistične romane, nouveau roman, magičnorealistične, postmodernistične in postkolonialne romane.

Uvod v literarno teorijo

Pojem, obseg in zgodovinski razvoj literarne teorije, tradicionalne in sodobne razdelitve glede na njene discipline. Temeljni pojmi in vprašanja poetike, stila ali verzologije, ontologije, fenomenologije in morfologije literarnega dela, teorije literarnih zvrsti in teorije literarnega vrednotenja ali literarne aksiologije.

Estetika od antike do romantike

Predavanja zarišejo pot misli o lepem in vzvišenem ter o umetnosti in pesništvu do nastanka estetike kot posebne filozofske discipline, filozofije umetnosti, v času romantike.

Slovenski roman v kontekstu

Predavanja se ustavljajo zlasti ob najizrazitejših in literarno-estetsko najprodornejših tekstih slovenskih romanopiscev, njihove tematske, poetološke, idejne, kulturnozgodovinske in filozofske aspekte aktualizirajo in interpretirajo, obenem pa slovensko romaneskno produkcijo postavljajo v primerjalni kontekst.

Literarna in filmska zgodba

Predmet obravnava razmerja med literaturo in filmom ter predstavi najbolj znane in značilne filmske upodobitve kanoničnih literarnih besedil. Prikaže in analizira literarno besedilo in njegovo filmsko upodobitev ter ju primerja. Ugotavlja in kritično ovrednoti spremembe, ki jih doživi fabula pri prehodu iz enega medija v drugega.

Izbirni seminarji

Študenti in študentke glede na področje zanimanja izberejo nekatere od seminarjev s področja dramatike, literarne kritike, literarne retorike in tematologije, zgodovine zahodnega pesništva, moderne in modernizma v zgodovini literature ter svetovnega romana.

Pogoji za dokončanje programa

Za dokončanje študijskega programa mora študent oz. študentka v celoti opraviti študijske obveznosti, predpisane s predmetnikom in posameznimi učnimi načrti, v skupnem obsegu 180 ECTS na enopredmetni in 90 ECTS na dvopredmetni smeri, vendar še le, ko študent oz. študentka na obeh izbranih disciplinah opravi vse obveznosti v skupnem obsegu 180 ECTS.

Strokovni profil in veščine

Študijski program diplomantom in diplomantkam omogoča, da poleg splošnih kompetenc humanistično izobraženega intelektualca oz. intelektualke pridobijo predmetno-specifične kompetence, ki zadevajo razumevanje literature, njene povezanosti z drugimi duhovnimi dejavnostmi in njene vloge v evropskih oziroma svetovnih kulturah na eni strani ter v slovenski kulturi na drugi. Izobražuje jih predvsem za delo z literarnimi besedili, za katero sta potrebni literarna razgledanost in široko kulturno obzorje. Konkretno jih usposablja za literarno ali kulturno publicistiko, uredniško delo (založbe, časopisi, radio, televizija), dramaturško delo (gledališče, radio) in literarno kritiko. V širšem smislu pa jih usposablja tudi za delo, ki ni v neposredni zvezi z literarnim besedilom, kot je organiziranje in vodenje domačih in mednarodnih kulturnih dogodkov, bralnih krožkov, kreativno jezikovno ustvarjanje, predstavljanje različnih ustanov v javnosti (PR) ter kreativno sodelovanje z javnim in zasebnim sektorjem.

Zaposlitvene možnosti

Diplomantke in diplomanti se zaposlujejo v kreativni industriji, (novih) medijih, kulturnih ustanovah, knjižnicah, na založbah, javnih agencijah, zavodih in društvih s področja kulture in literature, na inštitutih, muzejih, arhivih, slovenskih in tujih univerzah, številni pa delujejo tudi kot umetniki in samostojni kulturni ustvarjalci. V sodobnem digitaliziranem svetu so ustvarjalnost, pismenost in kulturna razgledanost vse pomembnejše veščine, ki jih naši diplomanti in diplomantke s pridom uporabljajo pri svojem delu kot uredniki, novinarji, kolumnisti, blogerji, pisatelji, pesniki, raziskovalci, po končani drugi stopnji tudi učitelji in profesorji, sicer pa še kot uradniki, umetniki in ustvarjalci, spletni uredniki, dramaturgi, scenaristi, piarovci, ustvarjalci kulturnih dogodkov, producenti, knjižničarji, vodje bralnih krožkov ter v številnih drugih poklicih, ki izpolnjujejo njihove duhovne in intelektualne ambicije.

Kontakti za nadaljnje informacije

Strokovna služba oddelka

Irena Ipavec Dobrota
irena.ipavecdobrota@ff.uni-lj.si
Soba 423 – tajništvo

Telefon

+386 1 241 13 82

Uradne ure

od ponedeljka do petka
od 11.00 do 13.00

Skrbniki študijskega programa

Vanesa Matajč
vanesa.matajč@ff.uni-lj.si
Igor Žunkovič
igor.zunkovic@ff.uni-lj.si
Anja Mrak
anja.mrak@ff.uni-lj.si

Spletna stran oddelka

<https://primerjalna-knjizevnost.ff.uni-lj.si/>

Za dodatne informacije o študiju se lahko obrnete tudi neposredno na študente in študentke Filozofske fakultete, in sicer na elektronski naslov tutorstvo@ff.uni-lj.si.

Zakaj študirati primerjalno književnost

»Kot strasten ljubitelj literature sem se za primerjalno književnost navdušil že v gimnaziji in imena, kot so Paul van Tieghem, René Wellek ali Roman Ingarden, so mi pomenila ključ do interpretacije mojih najljubših tekstov, takrat Novalisa in Wertherja. Po diplomu na ljubljanskem oddelku sem študiral še v Bonnu in Tübingenu, kjer sem vedno znova črpal iz osnov profesorjev Janka Kosa in Evalda Korena. Kasneje sem na svoji profesionalni poti deloval v založništvu in v pravi balzacovski maniri ustanovil verigo neodvisnih knjigarn, kjer me je pri izbiri naslovov vodilo široko komparativistično znanje. Da bi obvladal kompleksne poslovne razmere 21. stoletja, sem opravil še študij MBA in svoje poznavanje literature obogatil z vedenjem o financah in marketingu, kar mi je prišlo prav tudi v času, ko sem vodil Urad RS za intelektualno lastnino. Pa tudi danes, ko se ukvarjam s kolektivnim upravljanjem avtorskih pravic ali pa snujem oddaje 50 knjig, ki so nas napisale, sem kajpak komparativist od glave do pete. Ne nazadnje sem tudi v svoje kulinarične projekte rad vpletal Baudelaira in Prešerna.«

– Luka Novak, univ. dipl. lit. komp., MBA, pisatelj in založnik

